

พฤติกรรมและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาด กรณีศึกษา เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Tourists' Behavior and Environmental Responsibility in Marine and Beach Tourism: The Case of Koh Samui, Suratthane

ศิริวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ (Siwarit Pongsakornrunsilp)*

พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ (Pimlapas Pongsakornrunsilp)**

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นในการศึกษาพฤติกรรมและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาด กรณีศึกษา เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาด กรณีศึกษา เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยประยุกต์ใช้แนวคิดพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ทฤษฎีวัฒนธรรมผู้บริโภคและการบริโภคอย่างมีจิตสำนึกในการศึกษา โดยอาศัยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทย 400 ชุด ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.90 มีการพักค้างเฉลี่ย 3.33 วัน และส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อน คิดเป็นร้อยละ 62.91 โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะตั้งอุณหภูมิแอร์ที่ 25°C ผลการวิจัยในส่วนความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยเห็นว่ารัฐบาลควรเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการกำหนดมาตรการที่สำคัญในการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และในขณะเดียวกันก็ยอมรับว่าตัวนักท่องเที่ยวเองต้องมีส่วนร่วมกับธุรกิจท่องเที่ยวในการดำเนินการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ อย่างไรก็ตาม นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติจะมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ เพียงแต่นักท่องเที่ยวยังให้ความสำคัญกับความสนุกสนานและเพลิดเพลินจากการท่องเที่ยวด้วย ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุ สถานภาพสมรส จำนวนผู้ใหญ่ในบ้าน ระดับการศึกษา สถานะการทำงาน การเป็นสมาชิกสมาคมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การบริจาคเงินให้กับสมาคมหรือองค์กรด้านสิ่งแวดล้อม วัตถุประสงค์ในการเดินทาง และจำนวนสมาชิกในการเดินทางของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ : พฤติกรรมนักท่องเที่ยว ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม การบริโภคอย่างมีจิตสำนึก เกาะสมุย

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาการตลาด สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

Assistant Professor Dr., School of Management, Email: psiwarit@wu.ac.th, 075-672292

** อาจารย์ สาขาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

Lecturer Dr., School of Management, Email: kpimlapa@wu.ac.th, 075-672251

Abstract

This research aimed to study of Thai tourists' behaviors and environmental responsibility in marine and beach tourism: the case of Koh Samui, Surattanee, Thailand. This study aims to explore tourism behavior, environmental responsibility, and factors associated with tourism behavior and environmental responsibility of Thai tourists who travel in marine and beach tourism. This research has employed the concepts of tourist behavior, consumer culture theory and mindful consumption in the study. Based on quantitative research methods in data collections, 400 questionnaires were used to collect data from Thai tourists. The results show that most Thai tourists about 76.90 percent have independently planned their trip by themselves, stay in Koh Samui for 3.33 days in average, and most of them about 62.91 percent have visited Koh Samui for holiday. Usually, most Thai tourists have set air condition temperature at 25°C. Regarding to environmental responsibility, Thai tourists do agree that government should take the responsibility for issuing key strategies to reduce carbon emissions in the tourism industry. At the same time, they have admitted that tourists have to participate and cooperate with tourism businesses in low-carbon tourism activities. Moreover, both Thai and international tourists are willing to participate in the low-carbon tourism activities, but they also focus on the fun and enjoyment during their leisure time. The tests of hypotheses show that age, marriage status, a number of adults in household, education, working status, membership of environment organization, donation to environment organization, travelling objective, and a number of tourists in the trip of Thai tourists are associated with environmental responsibility at the statistically significant level 0.05.

Keywords: Tourist Behavior, Environmental Responsibility, Mindful Consumption, Koh Samui

บทนำ

แหล่งท่องเที่ยวหลักที่สำคัญในภาคใต้ที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศนิยมมาท่องเที่ยว คือ เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในปี พ.ศ. 2558 มีนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี รวมทั้งสิ้น จำนวน 2,261,538 คน เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจำนวน 351,577 คนและนักท่องเที่ยวชาวไทย 1,909,961 คน (กรมการท่องเที่ยว, 2560) จึงเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเป็นตลาดเป้าหมายหลักของการท่องเที่ยวในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี และมีนักท่องเที่ยว 1 ใน 5 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มสำคัญเนื่องจากเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศ และจากการลงพื้นที่และจัดประชุมร่วมกับผู้ประกอบการและผู้ที่มีส่วนได้เสียทางการท่องเที่ยว พบว่าในปี พ.ศ. 2558 – 2559 การท่องเที่ยวในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2557 อย่างมาก ผู้ประกอบการในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ระบุว่าอัตราการเข้าพักในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีการเพิ่มขึ้นมากอันเนื่องมาจากจำนวนนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียและจีนที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น นอกจากนี้ เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดที่อยู่ในกลุ่มยุทธศาสตร์งานวิจัยของภาคใต้ที่ต้องมีการเร่งทั้งพัฒนาและธำรงรักษาสถานทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว จึงทำให้เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นจังหวัดหนึ่งที่สำคัญที่ควรเร่งส่งเสริมพฤติกรรมและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

จากข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศและนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวจำนวนมาก แต่ด้วยในช่วงเวลาไม่กี่ปีที่ผ่านมา อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ อาทิ ปัญหาการก่อการร้าย การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศโลก ความเสี่ยงของโรคระบาด และภาวะเศรษฐกิจที่เป็นอุปสรรคในการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554) ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล นักวิชาการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และภาคธุรกิจต้องพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อแก้ไขและป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต และหนึ่งในยุทธศาสตร์ที่สำคัญคือการธำรงและรักษาสถานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอันเป็นผลิตภัณฑ์หลักทางการท่องเที่ยว ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างตลาดที่มีนักท่องเที่ยวจากรัสเซียและจีนเพิ่มมากขึ้น แต่งานวิจัยส่วนใหญ่ที่ดำเนินการเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวล้วนแต่มีวัตถุประสงค์ทางการตลาดทั้งในการกำหนดกลยุทธ์การตลาดหรือการสร้างคามพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว (วารสารอิเล็กทรอนิกส์การท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, 2554) แต่มองข้ามแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวให้มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างตลาดการท่องเที่ยวในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ดังนั้น โครงการวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการธำรงและรักษาสีเขียวและทรัพยากรทางการท่องเที่ยวด้วยการนำแนวคิดนักท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำอันเป็นแนวทางที่ให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวหรือการสร้างจิตสำนึกที่ดีด้านสิ่งแวดล้อมให้กับนักท่องเที่ยว โดยมีแนวคิดเบื้องต้นในศึกษาพฤติกรรมและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการ

ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยงานวิจัยนี้เป็นการดำเนินงานในส่วนของนักท่องเที่ยว (Demand-Side) เพื่อแสวงหาความร่วมมือในการรับผิดชอบต่อการท่องเที่ยวอันเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีทางการท่องเที่ยวที่สามารถนำไปใช้ในการโฆษณาและประชาสัมพันธ์เพื่อดำเนินการตลาดเชิงรุกในการขยายฐานนักท่องเที่ยวด้านการจัดการการท่องเที่ยวแบบคุณภาพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อันเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันทางการท่องเที่ยวทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาด กรณีศึกษา เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาด กรณีศึกษา เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาด กรณีศึกษา เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาด กรณีศึกษา เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาด กรณีศึกษา เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณในการเก็บรวบรวมข้อมูล และมีวิธีการวิจัย ดังนี้

1. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง** ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยผู้วิจัยไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน แต่ทราบว่ามีจำนวนมาก

เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่ทราบจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาแน่นอนแต่ทราบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีจำนวนมาก ดังนั้นในการกำหนดขนาดตัวอย่าง จึงใช้สูตรหาจำนวนขนาดตัวอย่างแบบไม่ทราบจำนวนประชากร (คิวกูทธี พงศกรรังศิลป์, 2547) ดังนี้

$$n = \frac{p(1-p)z^2}{e^2}$$

เมื่อ n = จำนวนขนาดตัวอย่าง

p = ค่าสัดส่วนที่ต้องการสุ่ม (กำหนดเท่ากับ 0.40)

z = ค่าคะแนนมาตรฐาน ณ ระดับความเชื่อมั่นที่กำหนดไว้ (= 1.96 เมื่อกำหนดค่าความเชื่อมั่นในการทดสอบคือ 95 %)

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้ (= 0.05 หรือ 5 %)

ดังนั้น ขนาดตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้คำนวณได้ดังนี้

$$n = \frac{0.40(1 - 0.60)(1.96)^2}{(0.05)^2} = 368.79$$

นั่นคือ มีจำนวนไม่ต่ำกว่า 369 ตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ถูกพัฒนาจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงงานวิจัยด้านพฤติกรรมและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเก็บข้อมูลนักท่องเที่ยวที่เข้าไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเป็นแบบสอบถามที่นักท่องเที่ยวตอบเอง (Self-administered questionnaire) ที่ใช้ทั้งคำถามแบบเลือกตอบ และคำถามแบบให้ระบุคะแนน ผู้วิจัยใช้ Likert Scale ในการวัดเพื่อแสดงถึงระดับของพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และการให้คุณค่าด้านสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวตามแนวทางของ Cooper and Schindler (2011) โดยแบบสอบถามนั้นมีการแบ่งออกเป็น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการบริโภคน้ำและพลังงาน

ส่วนที่ 3 ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 4 ข้อมูลส่วนบุคคล

ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบแบบสอบถาม จำนวน 50 ชุดและวัดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยค่า Cronbach's Alpha ได้เท่ากับ 0.711 ซึ่งอยู่ในระดับที่เหมาะสมและยอมรับได้

โดยผู้วิจัยเลือกตัวอย่างในการเก็บข้อมูลแบบสะดวก (Convenience Sampling) จากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี และเพื่อเป็นการป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูลอันเนื่องมาจากมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานีจำนวนมากตลอดทั้งปี ผู้วิจัยจึงกระจายการเก็บรวบรวมข้อมูลและเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมนักท่องเที่ยว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 ตัวอย่าง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามนั้น ถูกนำมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในเบื้องต้นก่อนทำการวิเคราะห์และประมวลผลผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปและนำเสนอผลการศึกษาลักษณะของตารางประกอบการบรรยายโดยใช้ค่าสถิติสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์ไคสแควร์ (Chi-square) สำหรับวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยในการอธิบายค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีการแปลผลดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความสำคัญ
4.21 – 5.00	มากที่สุด
3.41 – 4.20	มาก
2.61 – 3.40	ปานกลาง
1.81 – 2.60	น้อย
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาด กรณีศึกษา เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีผลการศึกษาดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างมีส่วนเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน โดยร้อยละ 50.90 เป็นเพศชาย โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปีเป็นกลุ่มที่พบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.97 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.58 และอายุน้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.05 ตามลำดับ (อายุเฉลี่ย คือ 30.76 ปี หรือประมาณ 30 ปี 9 เดือน) กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 56.67 มีสถานภาพโสดเป็นกลุ่มที่พบมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.50 มีสถานะการทำงานประจำ กลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.62 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 22.74 สำหรับภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.75 มีภูมิลำเนาในภาคใต้ รองลงมาคือ กรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 18.90 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 6.85 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 93.30 ไม่ได้เป็นสมาชิกขององค์กรเพื่อสิ่งแวดล้อม แต่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการบริจาคเงินให้กับองค์กรเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อมถึงร้อยละ 16.54

2. พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 76.90 มีการวางแผนการท่องเที่ยวด้วยตนเองทั้งหมด โดยใช้บริการบริษัทนำเที่ยวบางส่วนร้อยละ 15.99 เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างมีความคุ้นเคยกับพื้นที่และสามารถวางแผนการเดินทางได้ง่าย โดยกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนวันพักค้างคืนเฉลี่ย 3.33 วัน โดยพักค้างเป็นระยะเวลา 2 คืน มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 33.80 จำนวนสมาชิกที่เดินทางท่องเที่ยวพร้อมกันของกลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ยคือ 4.15 คน โดยพบว่ามีจำนวน 1 – 2 คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.84 โดยกลุ่มตัวอย่างระบุว่าผู้ที่เดินทางมาด้วยคือ เพื่อนมากที่สุด สำหรับยานพาหนะที่ใช้เดินทางในเกาะสมุยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 51.75

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่าวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวคือ การท่องเที่ยว/พักผ่อน คิดเป็นร้อยละ 62.91 โดยกลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 43.77 มีการพักค้างคืนที่โรงแรม โดยกลุ่มตัวอย่างมีการตัดสินใจเลือกโรงแรมที่พักจากเกณฑ์ด้านราคามากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ทำเลที่ตั้ง และความสะอาดตามลำดับ เมื่อสอบถามถึงระยะเวลาในการอยู่ในโรงแรมที่พักและประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการพักผ่อนในโรงแรมที่พักต่อวันเฉลี่ย 8.57 ชั่วโมง โดยพบว่ามีที่พักอยู่ในโรงแรมมากกว่า 9 ชั่วโมง

มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.72 และมีการเปิดแอร์โดยเฉลี่ยต่อวัน 8.30 ชั่วโมง โดยเปิดแอร์ 7 – 9 ชั่วโมงต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 37.54 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการตั้งอุณหภูมิของแอร์ไว้ที่ 25°C คิดเป็นร้อยละ 63.41 และสำหรับการอาบน้ำในอ่างอาบน้ำ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการอาบน้ำด้วยอ่างอาบน้ำเฉลี่ย 1.71 ครั้งต่อวัน โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยมากกว่าครึ่งหนึ่งอาบน้ำด้วยอ่างอาบน้ำมากกว่า 1 ครั้งต่อวัน สำหรับการอาบน้ำด้วยฝักบัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการอาบน้ำด้วยฝักบัวเฉลี่ย 2.22 ครั้งต่อวัน และส่วนใหญ่ระบุว่าอาบน้ำด้วยฝักบัววันละ 2 ครั้งต่อวัน

3. ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับแนวทางด้านการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำในระดับมากถึง 9 ปัจจัย ระดับปานกลาง 4 ปัจจัยและระดับน้อย 2 ปัจจัย นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นในระดับมากในด้านต่าง ๆ โดยรัฐบาลต้องเป็นผู้ที่กำหนดมาตรการในการลดปัญหามลภาวะในการปล่อยคาร์บอนมากเป็นอันดับที่ 1 (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.06, S.D. = 0.975) รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวยินดีที่จะมีส่วนร่วมในโปรแกรมการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.99, S.D. = 0.899) ระหว่างช่วงเวลาพักผ่อนหย่อนใจ นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชนท้องถิ่น หรือแหล่งท่องเที่ยวนั้นอยู่เสมอ (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.98, S.D. = 0.919) นักท่องเที่ยวต้องเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคเพื่อลดการบริโภคที่ก่อให้เกิดการปล่อยคาร์บอนสูง (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.95, S.D. = 0.840) ช่วงเวลาที่ท่องเที่ยวและพักผ่อน นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องคำนึงถึงปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.85, S.D. = 1.332) นักท่องเที่ยวมุ่งมั่นและตั้งใจในการดำเนินชีวิตแบบคาร์บอนต่ำ (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.83, S.D. = 0.831) นักท่องเที่ยวไม่ลังเลที่จะจ่ายเงินให้กับธุรกิจการท่องเที่ยวที่มีการดำเนินการโปรแกรมการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.61, S.D. = 0.882) นักท่องเที่ยวต้องมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาขยะ และน้ำเสียได้ (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.49, S.D. = 1.354) และ นักท่องเที่ยวรู้สึกว่าจะกลับมาที่นี่อีก แม้ว่าจะมีการออกกฎข้อบังคับจำนวนมากเพื่อลดผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.43, S.D. = 1.326) ตามลำดับ

โดยผลการวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าหลังจากใช้งานมากเป็นอันดับที่ 1 ในระดับมากที่สุด (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 4.30, S.D. = 0.852) รองลงมาคือ การประหยัดน้ำมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 4.19, S.D. = 0.898) ปิดไฟทุกครั้งเมื่อเลิกใช้งาน (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.95, S.D. = 1.076) วางแผนเส้นทางเดินรถก่อนที่จะใช้รถยนต์ส่วนตัว (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.92, S.D. = 1.046) อาบน้ำด้วยฝักบัวมากกว่าอ่างอาบน้ำ (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.82, S.D. = 1.099) ปิดแอร์ทุกครั้งเมื่อเลิกใช้งาน (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.82, S.D. = 1.156) ลดการใช้พลังงาน อาทิ ก๊าซ ไฟฟ้า น้ำมัน มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.70, S.D. = 1.043) มีความกังวลเกี่ยวกับบิลค่าไฟ (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.68, S.D. = 1.161) ตามลำดับ โดยที่เหลือนักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่ารัฐบาลควรลงทุนในแหล่งพลังงานทดแทนมากขึ้นในระดับมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 4.47, S.D. = 0.678) รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวจะดำเนินการแยกขยะถ้าธุรกิจท่องเที่ยวจัดเตรียมถังขยะแยกประเภทในระดับมากที่สุด (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 4.30, S.D. = 0.702) โดยความคิดเห็นที่นักท่องเที่ยวชาว

ไทยเห็นด้วยในระดับมาก ได้แก่ นักท่องเที่ยวต้องการใช้ชีวิตแบบคาร์บอนต่ำ แต่ไม่รู้ว่าจะทำได้อย่างไร (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.98, S.D. = 0.809) ธุรกิจการท่องเที่ยวต้องสื่อสารโปรแกรมคาร์บอนต่ำและนักท่องเที่ยวไม่ลังเลเลยที่จะเป็นลูกค้าธุรกิจนั้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.97, S.D. = 0.783) นักท่องเที่ยวจะมีพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำเมื่อนักท่องเที่ยวคนอื่น ๆ จะไม่สนใจ (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.73, S.D. = 0.925) นักท่องเที่ยวอยากบริจาคเงินให้กับนักเคลื่อนไหวหรือองค์กรด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อจัดการปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.63, S.D. = 0.870) และนักท่องเที่ยวภูมิใจมากที่เห็นสายตาคอนอื่นจ้องมองหลังจากที่นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.63, S.D. = 0.890)

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาด ภูมิศึกษา เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการเดินทาง และจำนวนสมาชิกในกลุ่มที่เดินทางท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาด ภูมิศึกษา เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ด้วยตัวแปรตาม คือ ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาด ผู้วิจัยตั้งคำถามไว้ทั้งสิ้น 3 กลุ่ม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำของนักท่องเที่ยว พฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำของนักท่องเที่ยวระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว และความคิดเห็นด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำของนักท่องเที่ยว โดยผู้วิจัยดำเนินการคำนวณค่าเฉลี่ยรวมของแต่ละกลุ่มและจัดกลุ่มให้อยู่ในรูปแบบการวัดแบบนามบัญญัติ (Nominal Scale) 3 ระดับ ดังนี้

คะแนน 3.67 – 5.00	ระดับมาก
คะแนน 2.34 – 3.66	ระดับปานกลาง
คะแนน 1.00 – 2.33	ระดับน้อย

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ผลการทดสอบสมมติฐานในส่วนของนักท่องเที่ยวชาวไทย แสดงในตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทย ผลการวิจัยพบว่า อายุ สถานภาพสมรส จำนวนผู้ใหญ่ในบ้าน ระดับการศึกษา สถานะการทำงาน การเป็นสมาชิกสมาคมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการบริจาคเงินให้กับสมาคมหรือองค์กรด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

โดยอายุของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำของนักท่องเที่ยว ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Chi-square = 19.73, Sig. = 0.001) โดยพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี และกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 50 ปีส่วนใหญ่จะเห็นด้วยกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำในระดับปานกลาง ขณะที่นักท่องเที่ยวที่มีอายุตั้งแต่ 21 ปี จนถึง 50 ปีมีแนวโน้มที่จะเห็นด้วยกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำในระดับมากในทิศทางเดียวกันกับอายุที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่สถานภาพสมรสของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Chi-square = 8.528, Sig. = 0.014) โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานภาพสมรสโสดประมาณ 2 ใน 3 จะมีพฤติกรรมระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสมรสแล้ว และม่าย/หย่าร้างมากกว่าครึ่งจะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากนักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพสมรสโสดจะให้ความสำคัญกับตนเองหรือความเพลิดเพลินใจของตนเองมากกว่าที่จะใส่ใจกับคนอื่น ๆ สถานภาพสมรสของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ (Chi-square = 9.447, Sig. = 0.009) นั่นคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่สมรสแล้วหรือ ม่าย/หย่าร้างจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพโสด

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ปัจจัย	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ	พฤติกรรมการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำของนักท่องเที่ยวระหว่างการท่องเที่ยว	ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ
เพศ	0.246	0.393	0.450
อายุ	0.001*	0.547	0.418
สถานภาพสมรส	0.466	0.014*	0.009*
สถานะการทำงาน	0.015*	0.000*	0.059
ระดับการศึกษา	0.592	0.008*	0.759
จำนวนผู้ใหญ่ในบ้าน	0.106	0.001*	0.976
จำนวนเด็กในบ้าน	0.791	0.357	0.517
ภูมิลำเนา	0.065	0.337	0.112
การเป็นสมาชิกองค์กร	0.012*	0.487	0.350
การบริจาคเงิน	0.017*	0.412	0.424

หมายเหตุ 1. ตัวเลขในตารางคือค่า Significance ของการวิเคราะห์ไคสแควร์

2. * หมายถึงค่า Significance ที่น้อยกว่า 0.05 หมายถึง มีความสัมพันธ์กัน

จำนวนผู้ใหญ่อื่นในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Chi-square = 16.702, Sig. = 0.001) โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีผู้ใหญ่ในครอบครัวจำนวนไม่มากนักประมาณ 1 – 2 คนจะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำในระดับมาก มากกว่าผู้ที่มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง ในขณะที่กลุ่มอื่นๆ นั้น ส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมในระดับปานกลาง พบว่า ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Chi-square = 11.803, Sig. = 0.008) โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาสูงขึ้นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าหากมีการให้ความรู้และถ่ายทอดแนวคิด หรือมุมมองที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคอย่างมีจิตสำนึก (mindful mindset) จะเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม

สถานการณ์การทำงานมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Chi-square = 8.423, Sig. = 0.015) โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานการณ์การทำงานแบบเต็มเวลาจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำในระดับมากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานการณ์การทำงานแบบชั่วคราวและสถานการณ์การทำงานอื่น ๆ สถานการณ์การทำงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Chi-square = 16.982, Sig. = 0.000) โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานการณ์การทำงานแบบเต็มเวลาจะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำในระดับมากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานการณ์การทำงานแบบชั่วคราวและสถานการณ์การทำงานอื่น ๆ การเป็นสมาชิกสมาคมเพื่อสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Chi-square = 6.33, Sig. = 0.012) การบริจาคเงินให้กับสมาคมเพื่อสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Chi-square = 5.662, Sig. = 0.017) แสดงให้เห็นว่าการเป็นสมาชิกหรือไม่เป็นสมาชิก หรือจะเคยบริจาคเงินหรือไม่นั้นไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับการมองหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมนักท่องเที่ยวกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ผลการวิจัยพบว่าวัตถุประสงค์ในการเดินทาง และจำนวนสมาชิกที่เดินทางท่องเที่ยวด้วยกันมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ผลการวิจัยในตารางที่ 2 พบว่าวัตถุประสงค์ในการเดินทางกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Chi-square = 15.189, Sig. = 0.010) โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในเกาะสมุยเพื่อการท่องเที่ยว พักผ่อนหย่อนใจ เยี่ยมญาติ/เพื่อน และการทัศนศึกษาเยี่ยมชมดูงานส่วนใหญ่จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากนักท่องเที่ยวมีจุดมุ่งหมายเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ดังนั้น นักท่องเที่ยวจึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำมากนัก จำนวนสมาชิกในการเดินทางมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Chi-square =

10.404, Sig. = 0.015) โดยจะเห็นว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพร้อมกับคนอื่น ๆ ในจำนวนน้อยมีแนวโน้มที่จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำในระดับมาก เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวตั้งแต่ 2 – 5 คน (รวมตัวนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามด้วย) จะมีความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำในระดับมากประมาณร้อยละ 35 แต่เมื่อมีจำนวนสมาชิกในกลุ่มเพิ่มมากขึ้น นักท่องเที่ยวชาวไทยจะมีความคิดเห็นในระดับมากน้อยลง ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก จำนวนสมาชิกในการเดินทางท่องเที่ยวที่มากทำให้นักท่องเที่ยวมีความเพลิดเพลินกับการทำกิจกรรมท่องเที่ยวพร้อมกับเพื่อนในกลุ่มมากกว่าที่จะสนใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมหรือการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ปัจจัย	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ	พฤติกรรมการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำระหว่างการเดินทาง	ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ
วัตถุประสงค์ในการเดินทาง	0.010*	0.309	0.225
จำนวนสมาชิกในการเดินทาง	0.015*	0.196	0.063

หมายเหตุ 1. ตัวเลขในตารางคือค่า Significance ของการวิเคราะห์ไคสแควร์

2. * หมายถึงค่า Significance ที่น้อยกว่า 0.05 หมายถึง มีความสัมพันธ์กัน

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาด กรณีศึกษา เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

การศึกษานี้ได้นำเสนอข้อมูลที่แตกต่างจากงานวิจัยอื่น ๆ ทางด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยว อาทิ มนัสสินี บุญมีศรีสง่า และคณะ (2556) ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ และชฎามาศ แก้วสุกใส (2550) พิสมัย ประชานันท์ และคณะ (2550) สิริโฉม พิเชษฐบุญเกียรติ (2550) เจษฎา สุทธิอุดม และคณะ (2550) เป็นต้น ที่มุ่งเน้นในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว แต่ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวโดยประยุกต์ใช้แนวคิดวัฒนธรรมการบริโภค และการบริโภคอย่างมีจิตสำนึก ผลการวิจัยในส่วนของสัดส่วนนักท่องเที่ยวเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ และสุชาติ ฉันทสำราญ (2557) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศในภาคใต้และพบว่านักท่องเที่ยวเพศหญิงในสัดส่วนร้อยละ 55.90 ซึ่งสูงกว่าผลการวิจัยนี้เล็กน้อย อย่างไรก็ตามงานวิจัยทั้งสองเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่มีอายุเฉลี่ยไม่แตกต่าง

กันมากนักประมาณ 29 – 30 ปี โดยส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสโสด และมีการศึกษาระดับปริญญาตรีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sangpikul (2008) และ ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ และสุชาติ ฉันทสำราญ (2557)

โดยข้อมูลด้านการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีการวางแผนและจัดการด้วยตนเองทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 76.09 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์และสุชาติ ฉันทสำราญ (2557) ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน สำหรับวันพักค้างคืนเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทยจะสอดคล้องกับงานวิจัยของศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ และสุชาติ ฉันทสำราญ (2557) นั่นคือประมาณ 3 วัน จำนวนสมาชิกในการเดินทางท่องเที่ยวเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทยจะแตกต่างจากงานวิจัยของศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ และสุชาติ ฉันทสำราญ (2557) ที่พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยจะเดินทางท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ประมาณ 7 คน โดยยานพาหนะที่นักท่องเที่ยวชาวไทยใช้ในการเดินทางในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานีพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมากกว่าครึ่งมีการใช้รถยนต์ส่วนตัวมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ (2560) ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ และสุชาติ ฉันทสำราญ (2557) เจษฎา สุทธิอุดม และคณะ (2550) และรวีวรรณ เพ็ชรคง (2551) นักท่องเที่ยวชาวไทยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อท่องเที่ยว พักผ่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.75 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ และสุชาติ ฉันทสำราญ (2557) และรวีวรรณ เพ็ชรคง (2551)

ผลการวิจัยพบว่า ราคา ทำเลที่ตั้ง ความสะอาด สิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพัก การเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นเกณฑ์ที่นักท่องเที่ยวใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกที่พักในเกาะสมุย ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยด้านวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ระบุว่าเพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อน ดังนั้นเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกโรงแรมที่พัก คือ ความสะอาดสบายและความเพลิดเพลินใจของนักท่องเที่ยวจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวเลือกโรงแรมที่พัก ในขณะที่ด้านสิ่งแวดล้อมถูกเลือกเป็นทางเลือกหลัง ๆ นักท่องเที่ยวชาวไทยตั้งอุณหภูมิแอร์ที่ 25°C อันเนื่องมาจากการรณรงค์ขอความร่วมมือและความรู้ในสังคมไทยเกี่ยวกับระดับอุณหภูมิที่ประหยัดไฟมากที่สุด

ในด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวนั้นมีการสอบถามแยกเป็น 3 ประเด็นได้แก่ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ พฤติกรรมการท่องเที่ยวระหว่างการท่องเที่ยว และความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ ผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยเห็นว่าการลดปล่อยคาร์บอนต่ำเป็นอันดับแรก และยินดีที่จะมีส่วนร่วมในโปรแกรมการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่นักท่องเที่ยวชาวไทยไม่ยินดีที่จะจ่ายเงินเพิ่มขึ้นเพื่อซื้อสินค้าหรือบริการที่มีการปล่อยคาร์บอนต่ำ นั้นหมายความว่า หากต้องการให้นักท่องเที่ยวชาวไทยมีส่วนร่วมในโปรแกรมการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ นักท่องเที่ยวชาวไทยจะยินดีที่จะเข้าร่วม แต่หากต้องมีการจ่ายเงินนั้น นักท่องเที่ยวชาวไทยระบุว่าเห็นด้วยในอันดับหลัง ๆ แต่นักท่องเที่ยวชาวไทยเชื่อว่านักท่องเที่ยวต้องเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคเพื่อลดการบริโภคที่ก่อให้เกิดคาร์บอนสูง

โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการให้รัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการกำหนดมาตรการที่สำคัญในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว แต่ในขณะเดียวกันก็ยอมรับว่าตัวนักท่องเที่ยวเองต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ และนักท่องเที่ยวเห็นว่าธุรกิจท่องเที่ยวต้องเป็นผู้ดำเนินการรับผิดชอบต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ ในขณะที่ Pongsakornrungsilp (2011) ระบุ

ว่าตัวนักท่องเที่ยวเองต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ ซึ่งเนื่องมาจากคนรุ่นใหม่ในปัจจุบันค่อนข้างให้ความสำคัญกับการบริโภคแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพชร, 2561) อย่างไรก็ตาม Lenzen et al (2007) ระบุว่าทั้งนักท่องเที่ยวและธุรกิจท่องเที่ยวต้องเป็นผู้มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ และนักท่องเที่ยวชาวไทยเห็นว่านักท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญกับความสะอาดสบายจากการท่องเที่ยวมากกว่าผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Lau and Tol (2006) และ Agrusa, Kim and Wang (2011) ที่ศึกษาจากนักท่องเที่ยวชาวจีนพบว่านักท่องเที่ยวชาวจีนให้ความสำคัญกับความเพลิดเพลินจากการท่องเที่ยวมากกว่าประเด็นอื่น ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวชาวไทยไม่ลังเลที่จะจ่ายเงินให้กับธุรกิจการท่องเที่ยวที่มีการดำเนินการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ

โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยมีพฤติกรรมระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวสอดคล้องกันในการปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าหลังจากใช้งานในระดับมากที่สุด และการประหยัดน้ำและไฟ แต่ในด้านการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ นักท่องเที่ยวชาวไทยจะไม่ได้ปฏิบัติตัวระหว่างการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำมากนัก ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากวิถีชีวิตหรือกระบวนการสอนของสังคมไทยที่เน้นวิธีการประหยัดน้ำและไฟ ยกตัวอย่างเช่น การแยกขยะก่อนทิ้งลงถังที่นักท่องเที่ยวชาวไทยจะมีการดำเนินการน้อยกว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ และที่สำคัญนักท่องเที่ยวชาวไทยจะมองค่าใช้จ่ายด้านพลังงานเป็นส่วนสำคัญ

ทั้งนี้ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นสอดคล้องกับผลการวิจัยด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำที่นักท่องเที่ยวมองว่ารัฐบาลต้องเป็นเจ้าภาพในการดำเนินงานหลัก และในส่วนนี้นักท่องเที่ยวระบุว่ารัฐบาลควรลงทุนในแหล่งพลังงานทดแทนมากขึ้นในระดับมากที่สุด ซึ่งแนวคิดนี้จะต่างจาก Sheth et al. (2011) และ Barr (2003) ที่สนับสนุนว่านักท่องเที่ยวควรมีจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อมจึงจะนำไปสู่การท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำหรือการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำด้านอื่นนั้น นักท่องเที่ยวชาวไทยเห็นด้วยกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ ไม่ว่าจะเป็นการแยกขยะแต่ธุรกิจท่องเที่ยวต้องมีการจัดเตรียมถังขยะแยกประเภท และธุรกิจท่องเที่ยวต้องสื่อสารให้นักท่องเที่ยวรู้ด้วยเพราะนักท่องเที่ยวจะใช้บริการอย่างแน่นอน แต่อย่างไรก็ตาม นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการให้มีการแนะนำหรือให้ความรู้ว่าการปฏิบัติตัวในการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำควรทำอย่างไร ซึ่งแนวทางนี้ นักท่องเที่ยวยินดีที่จะร่วมมือกับธุรกิจท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Lenzen et al. (2007) ที่ว่าภาคธุรกิจและนักท่องเที่ยวควรเป็นภาคีร่วมในการรับมือและจัดการกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนผู้ใหญ่ในบ้าน ระดับการศึกษา สถานะการทำงาน การเป็นสมาชิกสมาคมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการบริจาคเงินให้กับสมาคมหรือองค์กรด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ Pongsakornrungsilp (2011) ที่อายุของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้สถานภาพสมรสของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำของนักท่องเที่ยวระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว

และความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานภาพโสดประมาณ 2 ใน 3 จะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำน้อยกว่าผู้ที่สมรสแล้ว และผู้ที่เป็นนาย/หย่าร้าง ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากวิถีชีวิตของคนโสดจะให้ความสำคัญกับตนเองและความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นหลัก ซึ่งผลการวิจัยในส่วนนี้สอดคล้องกับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาสูงขึ้นจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Wheeler (1991) Barr (2003) Butcher (2009) Smith (2009) ที่ว่านักท่องเที่ยวควรได้รับการกระตุ้น ส่งเสริมหรือให้ความรู้ด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการปฏิบัติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยที่น่าสนใจเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวชาวไทยด้านการเป็นสมาชิกสมาคมหรือองค์กรด้านสิ่งแวดล้อมกับการบริจาคเงินให้กับองค์กรเพื่อสิ่งแวดล้อมที่พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยไม่จะเป็นสมาชิกหรือไม่ เป็น และไม่ว่าจะเคยบริจาคเงินหรือไม่ ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับมุมมองหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการเดินทาง และจำนวนสมาชิกในการเดินทางมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยในส่วนของวัตถุประสงค์ในการเดินทางที่สอดคล้องกับ Lau and Tol (2006) และ Agrusa, Kim and Wang (2011) ที่ว่านักท่องเที่ยวมักจะให้ความสำคัญกับความเพลิดเพลินหรือความสนุกสนาน นั่นคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำน้อยกว่าผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวด้วยวัตถุประสงค์อื่น ซึ่งสอดคล้องกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวพร้อมกันหลายคนจะทำให้มีความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำน้อยลง ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเมื่อมีการทำกิจกรรมพร้อมกันหลาย ๆ คน นักท่องเที่ยวจะมุ่งเน้นไปที่ความสนุกสนานมากกว่าประเด็นอื่น

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการจัดการวางแผนการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง และระบุว่าต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ แต่ไม่ทราบว่าต้องทำอะไร ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในเกาะสมุยควรมีการจัดทำแคมเปญการสื่อสารด้านการเป็นพลเมืองที่ดี (good citizenship) ณ สนามบินและท่าเรือเฟอร์รี่ ตลอดจนภายในธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นและจูงใจให้มีการดำเนินการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ เนื่องจากนักท่องเที่ยวเป็นจุดเริ่มต้นของความต้องการที่ผลักดันให้ธุรกิจท่องเที่ยวหรือภาคส่วนอื่น ๆ ต้องจัดหาและนำเสนอบริการให้กับนักท่องเที่ยว หากนักท่องเที่ยวมีการรับรู้และเข้าใจกับเรื่องนี้จะเป็นแนวทางที่ดีในการนำเกาะสมุยสู่การเป็นเมืองท่องเที่ยวสีเขียว (green destination) ต่อไป

2. หน่วยงานภาครัฐควรมีการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง ไม่ว่าจะเป็นด้านการจราจร ด้านการกำจัดขยะ การกำจัดน้ำเสีย การควบคุมมาตรฐานไกด์นำเที่ยว ฯลฯ เนื่องจากองค์ประกอบเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมนโยบายและแนวทางการดำเนินการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำของผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น ธุรกิจท่องเที่ยว หรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวควรมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการแบบคาร์บอนต่ำอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นชุมชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยว หรือธุรกิจท่องเที่ยวรับรู้และตระหนักถึงการดำเนินการแบบคาร์บอนต่ำ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้ดำเนินการภายใต้การสนับสนุนจากทุนงบประมาณแผ่นดิน สถาบันวิจัยและนวัตกรรมมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และศูนย์ความเป็นเลิศด้านการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่ได้รับทุนพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศจากสถาบันวิจัยและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ผู้วิจัยขอขอบคุณนักท่องเที่ยวผู้ให้ข้อมูล และเพื่อนร่วมงานในหน่วยวิจัยการบริโภคและเศรษฐกิจยั่งยืน มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ที่ให้การสนับสนุน และกำลังใจ ผู้วิจัยขอขอบคุณบิดา มารดา ครูบาอาจารย์ที่ได้ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยและให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณบรรดากัลยาณมิตรหลายท่านที่ได้เอ่ยนามที่ให้กำลังใจและสนับสนุนผู้วิจัยด้วยความจริงใจเสมอมา

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมการท่องเที่ยว. (2560). สถิตินักท่องเที่ยว เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. เข้าถึงเมื่อ 10 ธันวาคม 2560. เข้าถึงได้จาก <http://www.tourism.go.th>.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2554). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555 – 2559. ราชกิจจานุเบกษา 17 มิถุนายน พ.ศ. 2554. เข้าถึงเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2560. เข้าถึงได้จาก https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6351.
- เจษฎา สุทธิอุดม ปวีณา กุลประสูติ และอารีรัตน์ สุจริตปัญญา (2550). “พฤติกรรมการบริโภคการท่องเที่ยวทางธรรมชาติอย่างยั่งยืนของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ บนพื้นที่เกาะช้าง กิ่งอำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด”. วารสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์การท่องเที่ยวไทยนานาชาติ. ฉบับที่ 3 ปี พ.ศ. 2550.
- ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพชร. (2561). “ปัจจัยเชิงเหตุและผลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของพนักงานในสำนักงานสีเขียว”. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 11(1): 645 – 661.
- พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์. (2560). “คาร์บอนฟุตพริ้นท์จากการบริโภคในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาดในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี”. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 10(1): 1087 – 1102.
- พิสมัย ประชนันท์ นวมินทร์ ประชนันท์ อรรถกร จตุกุล และสุนันทา วีรกุลเทวัญ (2550). “พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดอีสานใต้”. วารสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์การท่องเที่ยวไทยนานาชาติ. ฉบับที่ 2 ปี พ.ศ. 2550.
- มนัสสินี บุญมีศรีสง่า และคณะ. (2556). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อตลาดนัดศิลปะในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์”. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 6(1): 648 - 660.
- รวีวรรณ เพ็ชรคง (2551). *พฤติกรรมนักท่องเที่ยวและความพึงพอใจในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช*. การศึกษาอิสระระดับปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ และชฎามาศ แก้วสุกใส (2550). “ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย และสิงคโปร์ต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา”. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 13 (1): 19 – 31.
- ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ และสุชาติ ฉันทสำราญ (2557). *ศักยภาพทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวในภาคใต้ต่อการสร้างรายได้*. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สิริโฉม พิเชษฐบุญเกียรติ (2550). “พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ นครคุณหมิง มณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน”. วารสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์การท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, ฉบับที่ 1 ปี พ.ศ. 2550.

ภาษาต่างประเทศ

- Agrusa, J., Kim, S.S., & Wang, K.C. (2011). Mainland Chinese Tourists to Hawaii: Their Characteristics and Preferences. *Journal of Travel and Tourism Marketing*. 28. 261 – 78.
- Barr, S. (2003). Strategies for Sustainability: Citizens and Responsible Environmental Behaviour. *Area*. 35 (3). 227 – 40.
- Butcher, J. (2009). Against ‘Ethical Tourism’, in Tribe, J. (ed.). *Philosophical Issues in Tourism*, p.244 – 60. Clevedon: Channel View Publications.
- Cooper, D.R. & Schindler, P.S. (2011). *Business Research Methods*. Eds.11, Singapore: McGraw Hill.
- Lau, M.A. & Tol, R.S.J. (2006). The Chinese Are Coming – An Analysis of the Preferences of Chinese Holiday Makers at Home and Abroad. Working Paper FNU-108, October, 2006.
- Lenzen, M., Murray, J., Sack, F. & Wiedmann, T. (2007). Shared Producer and Consumer Responsibility – Theory and Practice. *Ecological Economics*. 61. 27 – 42.
- Pongsakornrunsilp, P. (2011). Energy Consumption and the Ecological Footprint of Tourism in an Island Destination: the Case of Koh Samui, Thailand. PhD Dissertation, University of Exeter, UK.
- Sangpikul, A. (2008). Travel Motivations and Tourist Behaviors: A Case of Korean Travelers to Thailand. Research Report, Bangkok: Dhurakij Pundit University.
- Sheth, J. N., Sethia, N. K. & Srinivas, S. (2011). Mindful Consumption: A Customer-Centric Approach to Sustainability. *Journal of the Academy of Marketing Science*. 39. 21–39.
- Smith, M. (2009). Development and its Discontents: Ego-tripping Without Ethics or idea(l)s? in Tribe. J. (ed.), *Philosophical Issues in Tourism*, p.261 – 77. Clevedon: Channel View Publications.
- Wheeler, B. (1991). Tourism’s Troubled Times: Responsible Tourism Is Not the Answer. *Tourism Management*. 12 (2). 91-96.